

ΣΗΜ. τοῦ ΝΟΥΜΑ. Μπορεῖ νὰ μὴν τις παραδεχόμεστε ὅλες πέρα πέρα τις γνώμες τοῦ Ποριώτη, μὰ τοῦτο δὲ σημαίνει καὶ πῶς δὲν τις σεβόμεστε μιὰ κι ἀνεγνωρίζουμε τοῦ Ποριώτη καὶ τὴ φιλολογικὴ ἀξία καὶ τὴν εὐκρινεία. Τις γνώμες του τις ἀφίνουμε ἀσχολιάστες. Τοῦτο μόνο θέλουμε νὰ παρατηρήσουμε: Πῶς γιὰ τὸν κ. Σωτηριάδη μπορούσε νὰ μιλήσει, ὅσο πλατιά κι ἂν ἤθελε μέσα στὸ «Νουμά» ὁ ἴδιος ὁ Ποριώτης, ποῦ πήγαινε ταχτικὰ στὸ μάθημά του (γιατὶ ἐμεῖς δὲν πήγαμε ποτὲ καὶ δὲν μπορούσαμε, ἔτσι στὰ κουτουρού, νὰ γράψουμε), καὶ πῶς γιὰ τὸν Ἄλκη Θρόλο πολὺ σκληρὰ μιλάει, δείχνοντας ἔτσι ἕναν ἀδικαιολόγητο, ἀκόμη καὶ ἀντιποριώτικο, μισονεισμό, ἀφεὺ ἀπαιτεῖ νὰ κλείσουμε τὴν πόρτα σὲ μιὰ νέα ποῦ κάτι: ἔδειξε καὶ κάτι περισσότερο σίγουρα θὰ δείξει μιὰ μέρα. Ὅσο γιὰ τὰ «ἑπιεταροῦδια τῆς πέννας», μερικὰ ἀπ' αὐτά, φίλε Ποριώτη—τί τὰ θές!—ἀπὸ τώρα δείχνουν πῶς γλήγορα θὰ μᾶς ἀφίσουν πίσω νὰ τὰ θαμάζουμε καὶ νὰν τὰ χεροκροτοῦμε.

Ἡ Κοινὴ Γνώμη

ΠΕΡΙ ΜΕΤΡΑ, . . . ΚΤΛ.

Φίλε «Νουμά»,

Ἀπαντῶ στὸ ἐρώτημα τοῦ κ. Ἄλκη Θρόλου, τὸ τυπωμένο σὲ περασμένο φύλλο σου (σελ. 28, Υ. Γ.).

Ὅχι, παιδί μου. Τὰ χορικά, μὲ τὰ στροφικά καὶ τὰ σοφὰ τους συστήματα, εἶναι κι ἀπ' τὸν κανονικὸ στίχο τοῦ διαλόγου πὺρ **σκληρωμένα**. Οὔτε παρήχησι, οὔτε σύχυσι. Ἀναλογία τὸ πολὺ πολὺ μὲ τὰ «πολυφωνικὰ μέρη» (prezzi concertati, morceaux d'ensemble) τῆς σημερινῆς ὕπερας, καθὼ· ὁ διάλογος μὲ τὰ ρετσιτατίβο. Πάρε μου, παιδί μου, δάσκαλο νὰ σοῦ τὰ μάθῃ. Ἀκόμη κι ὁ Πίνταρος, μὲ δάσκαλο τὰ ἔμαθε.

Ὅσο γιὰ τὴν οὐσία, ἐκεῖ δηλ. ποῦ γιὰ νὰ ὑποστηρίξῃς τὴν ἰδέα σου πῶς ὁ πεζὸς λόγος εἶναι ἀρμονικώτερος τάχα καὶ ρυθμικώτερος ἀπὸ τὸν ἔμμετρο, φέρνεις μάρτυρα καὶ τὸν Ποιητὴ ποῦ δούλεψε ὅσο κανεὶς ἄλλος στὰ χρόνια μας τὸν ἔμμετρο λόγο, κι ὁ Ποιητὴς ὁ ἴδιος, ἂν τονὲ ρωτοῦσαμε, θ' ἀπαντοῦσε μὲ κάτι ποῦ ἔχει γραμμένο:

«[Παῖδί μου] ἡ Ποίησις οἰήσισσα, καὶ θέλει τοῦ καὶ ἀ δουλεμένου στίχου θέλει τὸ παλάτι γιὰ νὰ καθήσῃ. Τρόμος τοῦ παλατιοῦ τῆς Ποίησις ἢ δουλειά».

Μονάχα ὅσοι δὲν τὴν κατέχουνε, ξεθαρεύονται καὶ μιλοῦνε στὸ βρόντο γιὰ κείνη τὴν τρομερὴ δουλειά.

17.2.1916

Μὲ τὴν εὐχή μου
Ν. ΠΟΡΙΩΤΗΣ

ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΝΑΥΛΙΑ

ΤΗΣ ΜΕΛΠΩΣ ΛΟΓΟΘΕΤΗ

Γιὰ τὴ συναυλία τῆς δεσποινίδας Μέλπης Λογοθέτη ποῦ δόθηκε τὴν προπερασμένη Πέμπτη εἰς 11 τοῦ Φλεβάρη στὴ σάλα τοῦ Βασιλικοῦ Θεάτρου μπορούμε χωρὶς διαταγμὸ νὰ ποῦμε πῶς εἶναι μέσα στὶς λίγες μετρημένες συναυλίες ποῦ δόθηκαν ἴσαμε σήμερα στὴν Ἀθήνα ἀπὸ Ἑλληνες καλλιτέχνες. Ἡ δα Λογοθέτη, ποῦ γεννήθηκε στὴν Πόλη, κ' ὕστερα ἔμεινε πολλὰ χρόνια στὴ Δύση γιὰ τις μουσικὲς τῆς σπουδῆς, τὰ τελευταῖα χρόνια μάλιστα κοντὰ στὸ Σταθηνάγγεν, τὸν ἀγαπημένον μαθητὴ τοῦ Λίστ, παρουσιαζότανε γιὰ πρώτη φορά στὸ κοινὸ τῆς πρωτεύουσάς μας. Ὅσοι εὐτύχησαν νὰ παρευρεθοῦνε καὶ νὰ τὴν ἀκούσουν θὰ ἐξήσαν βαθειὰ μερικὲς ἀληθινὰ μουσικὲς στιγμῆς, γιατί ἔλειπε κάθετι ποῦ θὰ μπορούσαμε νὰ ὀνομάσουμε ἀντικαλλιτεχνικὴ τάση ἢ κ' ἐπίδειξη ἀπὸ τὴ συναυλία αὐτή, ποῦ ἡ σεμνὴ μουσικὴ τῆς διάθεσις θὰ συγκίνησε κι αὐτοὺς τοὺς ἀμύητους.

Εἶναι ἀλήθεια πῶς ὁ δρόμος τῆς τέχνης εἶναι μακρὺς, πολὺ μακρὺς, καὶ γεμάτος ἀπὸ ἀγκάθια, ὅμως αὐτὸ δὲ θάφτανε γιὰ νὰ συγκρατήσῃ καὶ νὰ σακατέψῃ τὸν ἐνθουσιασμό μας πρὸς ὄλους ἐκείνους ποῦ πατοῦνε μέσα τὸ δρόμο. Μὲ τὴν ἀντίληψή τῆς τοῦ ρυθμοῦ, τὴν ποιότητα στὸ μουσικὸ τῆς αἰσθημα, μὲ τὸ νόημα ποῦ ἀφήνει νὰ ξεχύνεται κάτω ἀπὸ τὰ δάχτυλά τῆς, ἡ δα Λογοθέτη φτάνει ἐκεῖνο ποῦ ὀνομάζουμε ἀτομικότητι· καὶ μόνον ἔτσι μπορούμε νὰ ποῦμε γιὰ τὸν ἐκτελεστὴ τῆς μουσικῆς πῶς δημιουργεῖ κι αὐτός.

Ὑψος, ἤχη, φωτεινότητα, γυναικεία χάρις κι ἀρρενωπὴ λιτότητα καὶ βαθύτητα, μὲ δυὸ λόγια νὰ τι μᾶς ἔδωσε ἡ δα Λογοθέτη στὴν συναυλία τῆς ἀπὸ τις γραφικὲς γοργοσάλευτες μαζούρες τοῦ Σωταῖν ἴσαμε τὸ «μπετοβενιακὸ» παίξιμο τῆς «Ἀπκσιονάτας».

Ἡ δα Λογοθέτη ἔφερε καὶ μιὰ καινοτομία στὴ συναυλία τῆς, παίζοντας ὄχι ἀπ' ἔξω, ἀλλὰ μὲ νότες. Κοντὰ στὶς ἄλλες κριτικὲς ἀδελφίεις ποῦ γράφηκαν ἐξ ἀφορμῆς τῆς συναυλίας, διαβάσαμε μέσα σ' ἄλλα πῶς δὲ μπορεῖ νάχη ἀπικίτησι πιανίστα «βιρτουόζ» ὅποιος δὲν παίζει ἀπ' ἔξω. Ὅσο κι ἂν μᾶς ἀφήνῃ ἀσυγκίνητους τὸ μεταχειρισμὰ τοῦ ὄρου «βιρτουόζ» στὸ ἀκροατικὸ νόημα ποῦ ἔχει ξεπέσει, θάφτανε νάναφέρουμε πῶς ἡ Κλάρα Σοῦμαν, ἡ ξηκουσμένη πιανίστα τοῦ καιροῦ τῆς, ἐπαίξε μὲ νότες. Τὸ νὰ παίζῃ κανεὶς μὲ νότες ἢ χωρὶς νότες εἶναι ἐξωτερικὸ γνωρίσμα καὶ δὲ μπορεῖ βέβαια νὰ ἐπηρεάσῃ τὴ μουσικὴ ἔκφρασις. Ὅτι ἀδίκησε πραγματικὰ τὴ δα Λογοθέτη εἶτανε τὸ ἐλαττωματικὸ πιάνο ποῦ ἐπαίξε, ὄργανο σκληρὸ κι ἀχάριστο. Γι' αὐτὸ ἀπὸ τὴ δα Μέλπω Λογοθέτη, περιμένουμε κι ἄλλα κονσέρτα καὶ μὲ καλλίτερες συνθήκες, γιὰ νὰ γνωρίσῃ πλατύτερα μὲ τὸν πολὺ κόσμο. Ὅσο γιὰ μᾶς ποῦ ξέρομε τὴν ἄλλη δρᾶσι τῆς νιοφερμένης στὸν τόπο μας Ἑλληνοπούλας μ' ἀποκλειστικὸ τῆς ὄνειρο νὰ φανῇ χρίσιμη ἐδῶ, ποῦ ἔτυχε ν' ἀκούσωμε γιὰ τὰ μουσικολογικά τῆς μαθήματα τοῦ Ὁδεῖου καὶ τ' ἄλλα πλατύτερα ἰδανικά τῆς, δὲ θὰ διστάζαμε ἀπὸ τώρα νὰ τῆς δώσωμε τὴ θέσι ποῦ τῆς ἀρμόζει καὶ νὰ τονίσωμε πόσο πλούσιο ἀπόχρημα εἶναι γιὰ τὸ Ὁδεῖο Ἀθηνῶν καὶ τὴ μουσικὴ μόρφωσις τῆς κοινωνίας μας.

ΜΟΥΣΙΚΟΦΙΛΗ